

คู่มือ

การปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤติ
นักเรียนและนักศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

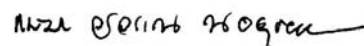
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมุ่งส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ มีระบบงานและกิจกรรมการแนะแนว ให้คำปรึกษาและจัดฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจน สร้างระบบเฝ้าระวังและการเตือนภัยความประพฤติด้วย

ในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาขึ้น เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง มีระบบถูกต้องและเป็นไปตามแนวทางการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	๑
บทที่ ๑ หลักการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา	๒
ความหมาย	๒
คุณสมบัติ	๒
กระบวนการและขั้นตอนการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่	๓
บทบาทหน้าที่และอำนาจดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่	๔
บทที่ ๒ แนวทางการดำเนินงานและเทคนิคการปฏิบัติงาน	๖
กระบวนการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่	๖
การวางแผนปฏิบัติงาน	๖
เทคนิคการปฏิบัติงาน	๗
การรวบรวมและบันทึกข้อมูลนักเรียนและนักศึกษา	๑๐
การประสานงานและการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๐
การรายงานผลการปฏิบัติงาน	๑๑
บทที่ ๓ วิธีการปฏิบัติต่อนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม	๑๓
กรอบแนวคิด	๑๓
วิธีปฏิบัติงาน	๑๔
วิธีการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลนักเรียนและนักศึกษา	๑๕
ภาคผนวก ก	๑๗
ภาคผนวก ข	๓๔

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของประเทศ และดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในด้านการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๕๑) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๖ ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา ๒๔ กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานงานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาตามศักยภาพ ซึ่งถือเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้เรียน

สำหรับนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้เรียนในรูปแบบการศึกษาในระบบ โดยมีการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกระบวนการเรียนรู้เสริมการเรียนรู้นอกเวลาเรียน และเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของการเป็นนักเรียนและนักศึกษา นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญตลอดมา นับตั้งแต่การมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ เป็นกฎหมายแม่บทในการคุ้มครองดูแลความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้ง แต่งตั้งสารวัตรนักเรียนและนักศึกษาเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาด้วย

จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดสิทธิและเสรีภาพของเด็กและเยาวชนไทยไว้อย่างกว้างขวาง ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ จึงไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบัน รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ แทนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๓๒ และให้รวมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ เข้าด้วยกัน ตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เป็นบุคลากรปฏิบัติงานในการส่งเสริม และติดตาม คุ้มครอง ดูแลความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แยกต่างหากจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และให้ปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งสู่การปฏิรูประบบการเรียนรู้ทั้งสังคมไม่ยึดติดกับการศึกษาในระบบ แต่ผลักดันให้เกิดกลไก และกระบวนการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ตามรายงาน สรุปผลการดำเนินงานภารกิจทางด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง ที่รองนายกรัฐมนตรีนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๘

บทที่ ๑

หลักการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา สมควรที่จะต้องทำความเข้าใจในความหมาย บทบาท อำนาจหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน ดังนี้

ความหมาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ปฏิบัติภารกิจตามหมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้มีอำนาจดำเนินการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

คุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่

บุคคลที่สมควรจะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งดำรงตำแหน่งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. บุคคลตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบด้วย

๒.๑ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

-) มีสัญชาติไทย
-) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์
-) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
-) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
-) ไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณและการประกอบอาชีพ

หรือวิชาชีพ

๒.๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ อาจแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ บุคคลที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๒.๒.๒ ครูใหญ่หรือครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และได้รับการบรรจุเป็นครูตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ทั้งประเภทในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น

ทั้งนี้ บุคคลตามข้อ ๑ และ ข้อ ๒ ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้น สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๙ หรือเทียบเท่าขึ้นไป

กระบวนการและขั้นตอนการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ การแต่งตั้ง

พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้นมีขั้นตอนในการดำเนินการและการแต่งตั้ง ดังต่อไปนี้

๑. ต้องเข้ารับการฝึกอบรม และผ่านเกณฑ์การอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ยกเว้น สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ๙ หรือเทียบเท่าขึ้นไป

๒. ยื่นคำขอเพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยกรุงเทพมหานครยื่นต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนจังหวัด ยื่นต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

๓. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อลงนามแต่งตั้ง และออกบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป

การพ้นจากตำแหน่ง

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวข้างต้น ใช้การประเมินศักยภาพในการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจใช้การประเมินศักยภาพในการปฏิบัติงาน หรือการประชุมสัมมนา ทบทวนแนวทางในการปฏิบัติงาน และพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑) ตาย

๒) ลาออก

๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องต่อหน้าที่หรือหย่อนความสามารถ

๔) พ้นจากตำแหน่งตามวาระ

๒. บุคคลทั่วไป อาศัยการประเมินศักยภาพในการปฏิบัติงาน ตามที่คณะอนุกรรมการ ติดตามและประเมินผลกำหนดครั้งหนึ่งให้มีระยะเวลา ๕ ปี ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑) ตาย

๒) ลาออก

๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถหรือขาดคุณสมบัติตาม ข้อ ๑ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

บทบาทหน้าที่และอำนาจดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

บทบาทหน้าที่

เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จะเห็นได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในการบังคับใช้กฎกระทรวงศึกษาธิการ หมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๒. ติดตาม ดูแล และอบรมสั่งสอนนักเรียนและนักศึกษาให้ประพฤติตนตามระเบียบของสถานศึกษาและกฎกระทรวงศึกษาธิการ

๓. แจ้งหรือส่งมอบนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ให้แก่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ประสานงานและบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มบุคลากรเครือข่ายในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๕. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

อำนาจดำเนินการ

พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาที่มีอำนาจดำเนินการตามหมวด ๗ มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้

๑. สอบถามครู อาจารย์หรือหัวหน้าสถานศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษานิสัย และสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวง ว่าด้วย กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

๒. เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้น กำลังศึกษาอยู่ มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษาเพื่อว่ากล่าว อบรม สั่งสอนต่อไป

๓. ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

๔. เรียกผู้ปกครองมา ว่ากล่าว ตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาหรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาอีก

๕. สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนและนักศึกษา มิให้ประพฤติในทางมิชอบ

๖. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

บทที่ ๒

แนวทางการดำเนินงานและเทคนิคการปฏิบัติงาน

เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น จะต้องมีกระบวนการต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งในกระบวนการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน จะต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบเป็นลำดับดังต่อไปนี้

กระบวนการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

เมื่อบุคคลได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามหมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว จะต้องมีกระบวนการทำงานกล่าวคือ

๑. จัดตั้งคณะทำงานเป็นรูปแบบองค์กรเครือข่ายส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ประกอบด้วยประธาน รองประธาน คณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อจัดรูปแบบการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการการทำงานในจังหวัด พร้อมทั้งกำหนดบทบาท หน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบร่วมกันอย่างเป็นระบบ

๒. จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัด โดยผ่านคณะกรรมการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาจังหวัด เพื่อขอความเห็นชอบและรับการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และปัจจัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

๓. ปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ

๔. สรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน พร้อมปัญหาอุปสรรค จากการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๕. รายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยงานต้นสังกัด และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดทราบต่อไป

การวางแผนการปฏิบัติงาน

จากกระบวนการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ถือได้ว่าเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณค่า มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนและนักศึกษา และสถานที่ที่นักเรียนและนักศึกษาใช้เป็นแหล่งแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

๒. จัดทำแผนกลยุทธ์ปฏิบัติงาน กำหนด วัน เวลาและสถานที่ในการปฏิบัติงาน ในแต่ละเขตพื้นที่ เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน และรายปี

๓. จัดพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นคณะทำงานในการออกปฏิบัติงานตามแผน

๔. บันทึกและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนและนักศึกษามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อย่างเป็นระบบ

๕. สรุปผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานเป็นรายวัน รายเดือนและรายปี

๖. รายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

๗. นำผลงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

เทคนิคการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านการนิเทศ การแนะแนวและการให้คำปรึกษา มาใช้ในการค้นหาข้อเท็จจริง และให้ความช่วยเหลือนักเรียนหรือนักศึกษาได้ตรงกับสภาพปัญหา และความต้องการของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น การได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะประกอบด้วย

๑. การสังเกต

๒. การสัมภาษณ์

๓. การให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้น

การสังเกต

การสังเกตเป็นกลวิธีในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของบุคคลอย่างมีระบบ แบบแผนและมีจุดหมาย โดยใช้ข้อวัตรับสัมผัสส่วนใดหรือใช้ทั้งห้าส่วน (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง)

ชนิดของการสังเกต

๑. การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตพฤติกรรมบุคคลโดยทั่วไป ไม่เจาะจงเรื่องเวลา หรือสถานการณ์ใด ๆ

๒. การสังเกตโดยกำหนดเวลาเป็นการสังเกตที่กำหนดเวลาล่วงหน้าว่าจะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเมื่อใด ใช้เวลานานเท่าใด

๓. การสังเกตโดยเลือกพฤติกรรมเฉพาะสภาพการณ์ที่ต้องการ

พฤติกรรมที่ผู้สังเกตควรสังเกต

๑. พฤติกรรมที่กระทำซ้ำซากอยู่เสมอ ย่อมแสดงให้เห็นอุปนิสัย หรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น ๆ

๒. พฤติกรรมที่แปลกไปจากธรรมชาติหรือการกระทำโดยที่มิได้คาดหมาย เช่น เด็กไม่เคยหนีเรียน แต่กลับหนีเรียนบ่อยครั้ง

๓. พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถที่จะเผชิญกับความเป็นจริง

๔. การสังเกตพฤติกรรมทางสังคมและอารมณ์

หลักเกณฑ์ที่ช่วยในการสังเกตมีประสิทธิภาพ

๑. ผู้สังเกตควรฝึกฝนให้เป็นผู้สังเกตที่ดี มีใจเป็นกลาง มีความละเอียดรอบคอบในการสังเกต ไม่ด่วนสรุปง่าย ๆ ด้วยการเห็นเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้ง และไม่ควรรู้สึกเห็นหรือประสบการณ์ของตนเอง เป็นเครื่องตัดสินพฤติกรรมของนักเรียน

๒. ผู้สังเกตต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะสังเกตอะไร เพื่ออะไร และควรสังเกตเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะเจาะจงลงไป ไม่ควรสังเกตหลาย ๆ เรื่องพร้อมกัน

๓. การสังเกตควรทำหลายครั้ง ในหลาย ๆ สถานการณ์ และควรมีผู้ร่วมสังเกตหลาย ๆ คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

๔. ผู้สังเกตควรบันทึกการสังเกตทันที ถ้าเวลาผ่านไปอาจลืมได้

การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ คือ การสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลสองคน อย่างมีจุดมุ่งหมาย

ชนิดการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการแนะแนว แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

๑. การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง โดยมุ่งหวังที่จะศึกษาหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้เข้าใจนักเรียนหรือนักศึกษา สามารถวินิจฉัยปัญหา และให้การแนะแนวได้ถูกต้อง

๒. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจ และมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดขึ้น จนสามารถแก้ไขหรือตัดสินปัญหาของเขาได้หลังจากการให้สัมภาษณ์ และยังช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

การสัมภาษณ์กระทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. การสัมภาษณ์โดยตรง

๒. การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง คือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนของเด็ก

กระบวนการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

๑. ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์เสียก่อน

๒. ผู้สัมภาษณ์สร้างสัมพันธภาพกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความไว้วางใจ

๓. ผู้สัมภาษณ์ต้องพยายามรักษาบรรยากาศในการสัมภาษณ์ให้ดีอยู่เสมอ โดยใช้คำถามที่ดี รู้จักถามให้ถูกจังหวะ สนใจในคำตอบหรือเรื่องที่ถูกสัมภาษณ์เล่าให้ฟัง เป็นผู้ฟังที่ดี

๔. การยุติการสัมภาษณ์ต้องยุติการสัมภาษณ์ในทางที่เป็นบวก และมีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อที่จะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป

๕. ผู้สัมภาษณ์ต้องบันทึกการสัมภาษณ์ทันที หลังจากที่ยี่สิ้นสุดการสัมภาษณ์ เพื่อป้องกันข้อมูลผิดพลาด

การให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้น

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา มีความสำคัญอย่างมากในการช่วยเหลือให้นักเรียนหรือนักศึกษาได้พัฒนาตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนหรือนักศึกษาและสิ่งแวดล้อมที่จำเป็น เพื่อวินิจฉัย ติความข้อมูล สำหรับช่วยเหลือนักเรียนหรือนักศึกษา ในการประเมินค่าของตนเอง งานของผู้ให้คำปรึกษา คือ การสอนนักเรียนหรือนักศึกษาให้เรียนรู้อย่างมีเหตุผล

การให้คำปรึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

๑. นำทางให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
๒. นำทางให้นักเรียนเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมใหม่
๓. นำทางให้เด็กเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของตนเอง ในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ
๔. นำทางให้นักเรียน เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการปรับตัว
๕. เปลี่ยนเจตคติของนักเรียนที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัว

กระบวนการในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

๑. ผู้ให้คำปรึกษาต้องวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนหรือนักศึกษาหลาย ๆ ด้าน แล้วนำมาผสมผสานมาวิเคราะห์ เพื่อให้นักเรียนหรือนักศึกษาจะได้รู้จักและเข้าใจตนเอง

๒. ผู้ให้คำปรึกษาจะวินิจฉัย หาสาเหตุแห่งปัญหาของนักเรียนหรือนักศึกษา จากข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ขั้นตอนในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

๑. การสร้างสัมพันธภาพ ผู้ให้คำปรึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์ให้นักเรียนหรือนักศึกษาเกิดความคุ้นเคย และไว้วางใจ เพื่อจะได้รับความร่วมมือจากนักเรียนหรือนักศึกษาล้ำแล้วความจริงใจให้ผู้รับคำปรึกษาทราบ

๒. การช่วยเหลือให้นักเรียนหรือนักศึกษาเข้าใจตนเอง ทั้งในส่วนที่ดีและข้อบกพร่องของตนเอง โดยอาศัยการตีความหมายของข้อมูลต่าง ๆ

๓. การให้คำปรึกษาแนะนำในการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยการแนะนำตรง ๆ หรือชี้แจงเหตุผลให้เข้าใจว่าจะเกิดผลอย่างไร ถ้าตัดสินใจเช่นนั้น

๔. การดำเนินการตามแผน หลังจากที่นักเรียนหรือนักศึกษาตัดสินใจเลือกแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาควรให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการโดยตรง

๕. การส่งตัวนักเรียนหรือนักศึกษาไปยังบุคลากรอื่น ถ้าปัญหาของนักเรียนหรือนักศึกษาเกินขอบข่ายความสามารถของผู้ให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาต้องอธิบายให้นักเรียนทราบ แล้วส่งตัวนักเรียนไปรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญอื่น

๖. การติดตามผลเป็นการประเมินประสิทธิภาพของการให้บริการ รวมทั้ง การให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาใหม่ หรือปัญหาเดิมที่เกิดขึ้นอีก

การรวบรวมและบันทึกข้อมูลนักเรียนหรือนักศึกษา

สิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานตามกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ นั้น คือ ข้อมูลของนักเรียนหรือนักศึกษาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้บันทึกข้อมูลไว้ โดยมีแบบบันทึกข้อมูลนักเรียนหรือนักศึกษาเบื้องต้น รายละเอียดต่าง ๆ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล อายุ เลขประจำตัว ระดับชั้น สถานศึกษา บิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย รวมทั้ง ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและนักศึกษา

จากข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนและนักศึกษาที่ได้บันทึกไว้จะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ หน่วยงานองค์กร ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ร่วมกันประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

การประสานงานและการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

๑. จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ในคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด หรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติงานตามมติคณะกรรมการชุดนี้

๒. กำหนดแผนงาน กลยุทธ์และแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

๓. ประสานการดำเนินการในระบบเครือข่าย

๔. เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

๕. จัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๖. รายงานผลการดำเนินการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

การรายงานผลการปฏิบัติงาน

หลักในการปฏิบัติงานโดยทั่วไปมีอยู่ ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนหนึ่ง การวางแผนงาน ขั้นตอนที่สอง การปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่สาม การติดตามประเมินผลและขั้นตอนสุดท้าย การรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งขั้นตอนสุดท้ายเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้หัวหน้า ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อเท็จจริง ทั้งนี้เพื่อจะได้ให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในสิ่งที่พึงกระทำได้ในบทบาทหน้าที่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงถึงคือ ข้อมูลที่รายงานจะต้องเป็นข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ไม่เป็นการสร้างข้อมูลเพื่อหวังประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งนอกจากจะเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานแล้วจะต้องมีการบันทึกข้อมูลของนักเรียนและนักศึกษาเบื้องต้น ได้อย่างถูกต้องและชัดเจนด้วย

การเขียนรายงานและบันทึกข้อมูลนักเรียนหรือนักศึกษา จะต้องปฏิบัติดังนี้

๑. บันทึกผลการปฏิบัติงานตามแบบรายงานผลการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา (แบบ สน. ๓ และแบบ สน.๔)
๒. บันทึกข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับนักเรียนหรือนักศึกษาที่ตรวจพบ ขณะปฏิบัติงานตามแบบบันทึกการสอบถาม (แบบสน.๕)
๓. บันทึกข้อมูลอย่างละเอียดของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ตรวจพบ และมีพฤติกรรมที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและถูกต้องตามขั้นตอน ตามแบบทะเบียนประวัติ (แบบสน.๖)
๔. เขียนรายงานพฤติกรรมของนักเรียนหรือนักศึกษา เพื่อแจ้งให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามแบบหนังสือส่งตัวนักเรียนหรือนักศึกษาและใบแจ้งเหตุ (แบบสน.๗ และแบบ สน.๘)
๕. ทำหนังสือถึงผู้ปกครองของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม เพื่อให้กวดขันความประพฤติ (แบบสน.๙)
๖. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานและการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ตามแบบสรุปผลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ (แบบสน.๑๐)

ในการเขียนรายงานและการบันทึกข้อมูลของนักเรียนหรือนักศึกษา พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทำอย่างถูกต้องและรอบคอบ การได้มาซึ่งข้อมูลนั้น ใช้วิธีการสอบถามอย่างสุภาพนุ่มนวลและ

ละมุนละม่อม โดยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่มีหลักการ “มุ่งผลประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและไม่มีทางเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม” การบันทึกข้อมูลและการรายงานพฤติกรรมของนักเรียนหรือนักศึกษาเพื่อแจ้งให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ เป็นการตัดสินใจส่วนตัวหนึ่งของนักเรียนและนักศึกษา เพราะหากได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วนจะทำให้การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบเป็นไปอย่างถูกต้อง ยุติธรรมและสามารถแก้ไขพฤติกรรมได้ ตรงกันข้ามหากได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ชัดเจนหรือครบถ้วน การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจส่งผลให้นักเรียนและนักศึกษานั้นมีพฤติกรรมที่รุนแรงขึ้นและเสียอนาคตได้

การได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วนถือว่าเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขของพนักงานเจ้าหน้าที่ และต่อการดำเนินการแก้ไขของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น จึงขอเสนอแนะแนวทางเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นหลักในการเขียนรายงานและบันทึกข้อมูลของนักเรียนหรือนักศึกษา พอสังเขปดังนี้

๑. ก่อนสอบถามและบันทึกข้อมูล ควรชี้แจง ทำความเข้าใจถึงจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนและนักศึกษามีความพร้อมที่จะให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

๒. บันทึกรายละเอียดของ วัน เวลา และสถานที่ให้ถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน

๓. บันทึกรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนและนักศึกษาให้ครบถ้วน โดยขอดูหลักฐานประกอบ คือ บัตรประจำตัวนักเรียนหรือนักศึกษา บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่น ๆ ตลอดจนสมุด หนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่นักเรียนและนักศึกษานำติดตัวมา หรืออาจจะประสานสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือผู้ปกครอง

๔. บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับเหตุการณ์ ก่อน – หลัง ให้ถูกต้องชัดเจนและครบถ้วน

๕. สรุปเหตุการณ์พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ควรปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ

๖. ลงลายมือชื่อ พร้อมตำแหน่งของผู้บันทึกข้อมูลหรือรายงาน และหากจะให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรให้นักเรียนและนักศึกษารับอ่านและลงลายมือชื่อเพื่อรับทราบด้วย

๗. ต้องนำเสนอรายงานให้ผู้บังคับบัญชารับทราบข้อมูล ตามลำดับ

โดยธรรมชาติ นักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม มักให้ข้อมูลเท็จในเบื้องต้น ดังนั้น สิ่งจำเป็นสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ต้องหาข้อเท็จจริงให้ได้โดยใช้กลวิธีหลาย ๆ รูปแบบ สอบถามข้อมูลจากนักเรียนและนักศึกษา หากได้ดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่ได้เสนอแนะไว้ก็จะได้ข้อมูลที่แท้จริง และเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือต่อไป

บทที่ ๓

แนวทางการดำเนินการกับนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการออกกฎ ระเบียบ กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตนดังต่อไปนี้

๑. หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน
๒. เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนันหรือมั่วสุมในวงการพนัน
๓. พกพาอาวุธ หรือวัตถุระเบิด
๔. ชื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีนเมา บุหรี่ หรือยาเสพติด
๕. ลักทรัพย์ ครอบงำทรัพย์ ช่มชู้หรือบังคับขืนใจ เพื่อเอาทรัพย์บุคคลอื่น
๖. ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
๗. แสดงพฤติกรรมทางขู้สาว ซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ
๘. เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
๙. ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืนเพื่อเที่ยวเตร่ หรือรวมกลุ่มอันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

กรอบแนวคิด

ในการออกปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้องพบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียนหรือนักศึกษา ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น แต่ในเหตุการณ์เดียวกันซึ่งพบเห็นอาจจะวินิจฉัยและปฏิบัติไม่เหมือนกันก็ได้ เช่น ในเหตุการณ์ที่ตรวจพบนักเรียนหรือนักศึกษาหนีเรียน หรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียนเป็นครั้งแรก นักเรียนหรือนักศึกษาให้ความร่วมมือในการสอบถาม ให้ข้อมูลและยอมรับในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแต่โดยดีอาจจะดำเนินการเพียงจดบันทึกข้อมูลเบื้องต้น ให้การอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง และปล่อยตัวให้กลับไปเรียนในสถานศึกษาตามปกติ

แต่ในเหตุการณ์เดียวกัน หากนักเรียนหรือนักศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม แสดงกิริยาและพฤติกรรมที่ก้าวร้าว พุดเท็จ ไม่เชื่อฟังคำแนะนำ สั่งสอน อาจจะนำนักเรียนหรือนักศึกษานั้น ๆ ไปที่สำนักงานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงอย่างละเอียด ประสานงานไปยังสถานศึกษาเพื่อสอบถามข้อมูล จากครู อาจารย์ หัวหน้าสถานศึกษา หรือเรียกผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรม ให้การแนะนำตักเตือน หรือ ทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาในการปกครองฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ ของโรงเรียน หรือสถานศึกษา หรือกฎ ระเบียบ ของกระทรวงศึกษาธิการอีกต่อไป ฉะนั้น การที่จะวินิจฉัยดำเนินการ กับนักเรียนหรือนักศึกษาอย่างไร จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าเหตุการณ์นั้นควรจะ ดำเนินการอย่างไร

วิธีการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และอำนาจดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในการออกไปสอดส่อง ดูแลความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามแหล่งและสถานที่ต่างๆ เมื่อพบนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม จะต้องเข้าไปดำเนินการสอบถามรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวนักเรียนหรือนักศึกษา และสาเหตุแห่งพฤติกรรม หลังจากนั้นจะต้องให้การอบรม สั่งสอน แนะนำในสิ่งที่ถูกต้องแล้วปล่อยตัว หรือนำตัวไปมอบให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษา ประสาน แจ้งให้สถานศึกษารับทราบข้อมูลเพื่อพิจารณาลงโทษตามระเบียบของสถานศึกษานั้น ๆ หรือดำเนินการ อย่างอื่นตามที่เห็นสมควร จะเห็นได้ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจหรือหน้าที่ที่จะไปลงโทษนักเรียน หรือนักศึกษา โดยเฉพาะการปฏิบัติต่อนักเรียนหรือนักศึกษาจะต้องปฏิบัติด้วยความสุภาพเรียบร้อย นุ่มนวล และให้เกียรติติดตามสถานภาพ โดยหลักการทั่วไปมีแนวทางในการดำเนินการซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับ ทุกกรณีที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติตนไม่เหมาะสมตามขั้นตอน ดังนี้

๑. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะ กรณีใดก็ตาม หรือเมื่อพบเห็นผู้ที่น่าสงสัยว่าจะเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา อยู่ในสภาพหรือสถานที่ที่ไม่ เหมาะสมทุกแห่ง ให้เข้าไปทักทายพร้อมกับแสดงตัว แล้วดำเนินการสอบถามหรือตรวจค้นตามแต่จะ เห็นสมควร

๒. หากพบว่านักเรียนหรือนักศึกษาผู้นั้นประพฤติตนไม่เหมาะสม ตามกฎกระทรวง ศึกษาธิการ ระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือศีลธรรมอันดีของบ้านเมือง พนักงานเจ้าหน้าที่จะ ต้องบันทึกข้อมูลนักเรียนหรือนักศึกษา รวมทั้ง พฤติกรรมที่พบเห็น แล้วให้การอบรมสั่งสอนและให้คำ แนะนำ หากวินิจฉัยแล้วเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงจะต้องนำตัวมาบันทึกประวัติที่สำนักงาน หรือนำตัวส่งให้ โรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยมีหนังสือส่งตัวนักเรียนหรือนักศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษารับทราบและ พิจารณาดำเนินการตามระเบียบต่อไป

๓. ในกรณีนำนักเรียนหรือนักศึกษา มาสอบถามและบันทึกประวัติที่สำนักงาน ผู้ที่จะทำการสอบถามหรือสัมภาษณ์ ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการแนะแนว เพราะจะต้องใช้จิตวิทยาและต้องเก็บรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนหรือนักศึกษาและพฤติกรรมของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น ๆ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะจะต้องนำข้อมูลมาวินิจฉัยว่าจะดำเนินการอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

๓.๑ ให้การอบรมสั่งสอนแล้วปล่อยตัว

๓.๒ ส่งใบแจ้งเหตุไปยังสถานศึกษาภายหลัง

๓.๓ เชิญผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรม ตักเตือนและทำทัณฑ์บนเพื่อไม่ให้ นักเรียนหรือนักศึกษาในปกครองประพฤติตนไม่เหมาะสมอีก

๓.๔ เชิญครู อาจารย์ หรือผู้บริหารสถานศึกษามารับทราบปัญหา และรับตัว พิจารณาดำเนินการต่อไป

๓.๕ กำหนดเงื่อนไขหรือข้อตกลงเพื่อควบคุมความประพฤติเป็นกรณีพิเศษ

๓.๖ ติดตามนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) ทั้งที่บ้านและสถานศึกษา

๔. หากเกิดเหตุการณ์ที่รุนแรงและจะเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้ประสานแจ้งไปยังสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการ และต้องประสานแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบตามลำดับ กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทำผิดกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนหรือนักศึกษาให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวก่อนทุกครั้ง และให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

วิธีการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลนักเรียนและนักศึกษา

ในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ จะเห็นได้ว่าการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นฐานข้อมูลที่น่ามาประกอบวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทาง กลยุทธ์ และวิธีการแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนหรือนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบันทึกรายงานต่าง ๆ ของการปฏิบัติงาน เริ่มตั้งแต่บันทึกถึงแหล่งและสถานที่ต่าง ๆ ที่ไปปฏิบัติงาน เมื่อพบนักเรียนหรือนักศึกษาจะต้องบันทึกประวัติโดยย่อ เมื่อนำมายังสำนักงานจะต้องบันทึกการสอบถามข้อเท็จจริงอย่างละเอียดหรือถ้าเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นนอกเหนือจากนี้ จะต้องบันทึกรายงานเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นกรณีพิเศษด้วย

จะเห็นว่าได้ว่าในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้องเขียนรายงานต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ จึงขอเสนอแนะแนวทางให้ยึดเป็นหลักในการเขียนบันทึกรายการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน พอสังเขปดังนี้

๑. ลงรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ให้ชัดเจน

๒. บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนหรือนักศึกษา เช่น สกุล ชั้น ห้อง แผนก เลขประจำตัว สถานศึกษา อักษรย่อ ลักษณะสีของอักษร รวมทั้ง ลักษณะของเครื่องแบบ และพฤติกรรมที่พบอย่างละเอียด หากจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องใช้หลักฐานยืนยันว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เช่น บัตรประจำตัวนักเรียน นักศึกษา บัตรประจำตัวประชาชน บัตรอื่น ๆ ที่มีข้อมูลส่วนตัวที่เชื่อถือได้ และอาจจะต้องโทรศัพท์สอบถามรายละเอียดจากสถานศึกษาหรือผู้ปกครองของนักเรียนหรือนักศึกษา

๓. การบันทึกเหตุการณ์จะต้องลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อน - หลัง ให้ถูกต้องครบถ้วนและชัดเจน เมื่อมีผู้มาอ่านรายงานฉบับนั้นจะสามารถเข้าใจอย่างถูกต้องทันที

๔. สรุปเหตุการณ์ พร้อมทั้ง ให้ข้อเสนอแนะว่าควรปฏิบัติอย่างไรในแต่ละกรณีทุกครั้งไป

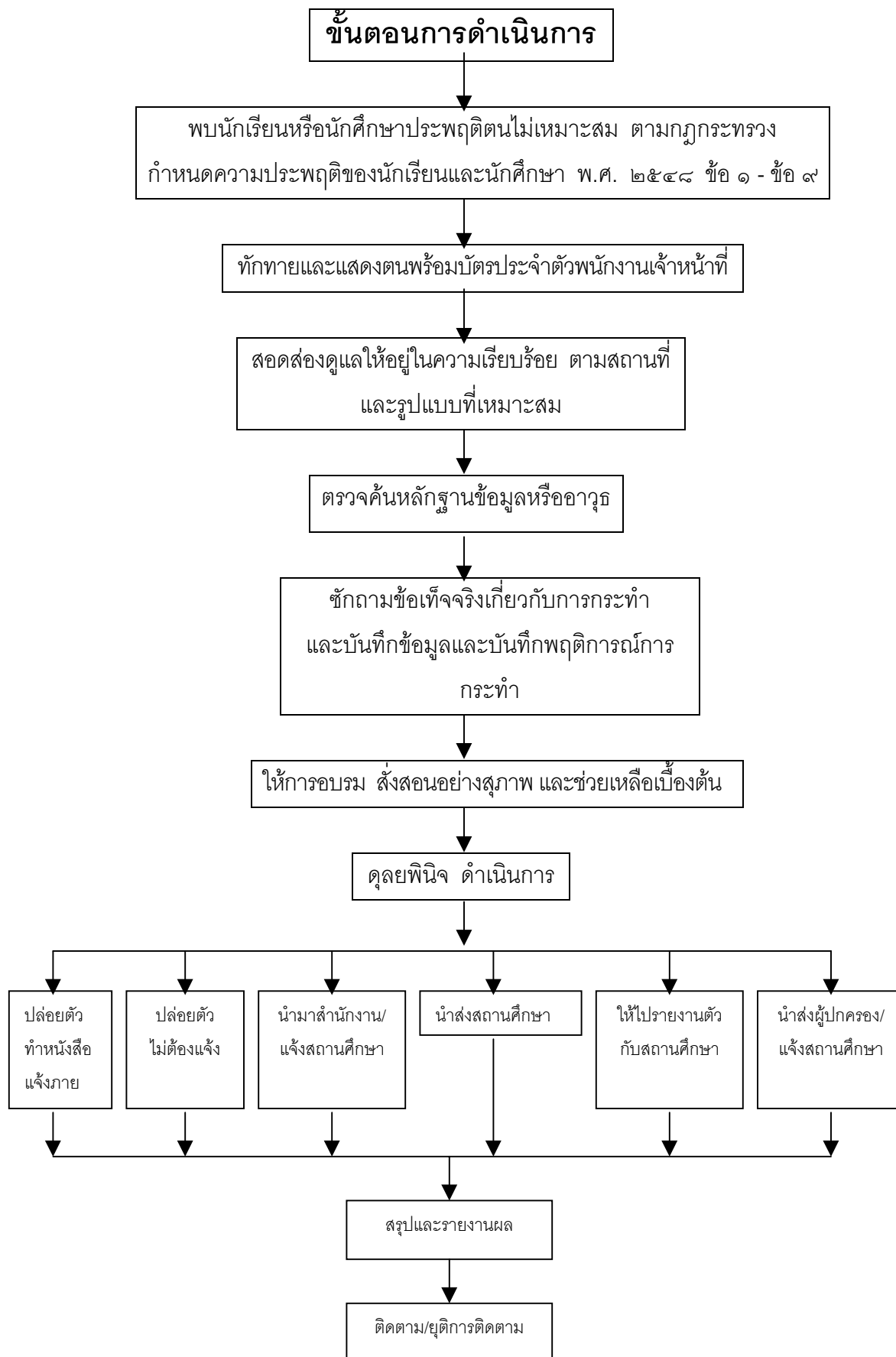
๕. ให้นักเรียนหรือนักศึกษาที่นำมาบันทึกประวัติ ลงลายมือชื่อ เพื่อรับทราบและยอมรับข้อมูลที่บันทึกไว้ และพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องลงลายมือชื่อเป็นผู้บันทึกรายงาน พร้อมทั้งบอกตำแหน่ง ระบุวัน เดือน ปี ให้ทราบโดยละเอียด

๖. เสนอรายงานต่าง ๆ ต่อผู้บังคับบัญชาให้รับทราบตามลำดับ

หมายเหตุ

ในการออกปฏิบัติงาน ควรมีการบันทึกภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว เนื่องจากสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลหรือหลักฐานประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้แต่การบันทึกภาพควรดูตามความเหมาะสมของบุคคล สถานที่และเหตุการณ์ เพราะสถานที่บางแห่งเป็นส่วนที่ส่วนบุคคลจะต้องได้รับอนุญาตก่อน

หากได้นำหลักการและแนวทางการดำเนินการกับนักเรียนหรือนักศึกษาที่เสนอแนะไว้ไปใช้ประโยชน์ เชื่อมั่นใจได้ว่าการปฏิบัติงานตามบทบาท อำนาจและหน้าที่ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและนักศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่มีข้อคิดอย่างหนึ่งว่าไม่มีวิธีการใดที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไข ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ฉะนั้น ควรมีการบูรณาการวิธีการต่าง ๆ ในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อใช้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก ก
แบบบันทึกข้อมูล

คำขอมิบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้า (นาย/นางสาว/ยศ).....นามสกุล.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

ศาสนา.....หมู่โลหิต.....มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์บ้าน/เลขที่.....เลขหมายประจำตัวประชาชนของ

ผู้ยื่นคำขอ

ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้.....

.....โทรศัพท์บ้าน/เคลื่อนที่.....

บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำแหน่ง.....อายุราชการ.....ปี

แผนก/งาน.....ฝ่าย/ส่วน.....กอง/สำนัก/สถานศึกษา.....

.....สังกัด.....ที่อยู่.....

.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรสาร.....E-mail.....

บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ทำงาน.....ปี แผนก/งาน.....ฝ่าย/ส่วน.....

หน่วยงาน/สถานศึกษา.....สังกัด/กระทรวง.....

ที่อยู่.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....E-mail.....

มีความประสงค์ขอมิบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษายื่นต่อ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา กระทรวง-

ศึกษาธิการ เมื่อวันที่.....จัดโดย(ระบุหน่วยงาน).....

กรณี ๑. ขอมีบัตรครั้งแรก

๒. ขอมีบัตรใหม่ เนื่องจาก บัตรหมดอายุ บัตรหายหรือถูกทำลาย
หมายเลขของบัตรเดิม.....ออกเมื่อวันที่.....

๓. ขอเปลี่ยนบัตร เนื่องจาก เปลี่ยนตำแหน่ง/เลื่อนยศ

เปลี่ยนชื่อตัว เปลี่ยนชื่อสกุล เปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล

ชำรุด อื่น ๆ

๔. ได้แนบรูปถ่าย ๒ ใบ มาพร้อมกับคำขอนี้แล้ว และ หลักฐานอื่นๆ

(บัตรประจำตัวข้าราชการ/บัตรประจำตัวประชาชน)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(.....)

คำรับรองของผู้บังคับบัญชา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว/ยศ).....อายุ.....ปี

ตำแหน่ง.....สังกัด/หน่วยงาน.....

ขอรับรองว่า บุคคลดังกล่าวข้างต้น มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริม
ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาได้

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผลการพิจารณา

สมควร ไม่สมควร เพราะ.....

ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ด้านหน้า

ขนาดกว้าง ๕.๕ ซม. และยาว ๘.๕ ซม.

รูปถ่ายขนาด ๒.๕ X ๓ เซนติเมตร	เลขที่...../..... ชื่อ..... เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตำแหน่ง..... ผู้ออกบัตร
..... ลายมือชื่อ	

ด้านหลัง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันออกบัตร...../...../..... บัตรหมดอายุ...../...../.....
--

บัญชีขอแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ที่	ชื่อ - สกุล	วุฒิการศึกษา	อาชีพ	สังกัด/หน่วยงาน	ตำแหน่ง	หมายเหตุ

สรุปผลการปฏิบัติงาน

ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ระหว่างเวลา.....น.

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	สถานศึกษา/ หน่วยงาน	ลายเซ็น	สถานที่ ปฏิบัติงาน	หมายเหตุ

จากการปฏิบัติงานได้พบนักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติตนไม่เหมาะสม ตามกฎกระทรวง
ว่าด้วย ความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.จำนวน ทั้งสิ้น.....คนแยก
เป็นชาย.....คน และหญิง.....คน

พฤติการณ์ของนักเรียนหรือนักศึกษาที่พบ

๑.....จำนวน.....คน

๒.....จำนวน.....คน

๓.....จำนวน.....คน

การดำเนินการกับนักเรียนหรือนักศึกษาที่พบ

๑.....จำนวน.....คน

๒.....จำนวน.....คน

๓.....จำนวน.....คน

ข้อสังเกตจากการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

รายงานผลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ที่	ชื่อ - สกุล	วุฒิการศึกษา	อาชีพ	สังกัด/หน่วยงาน	ตำแหน่ง	หมายเหตุ

แบบบันทึกการสอบถาม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (เด็กหญิง/เด็กชาย/นาย/นางสาว).....นามสกุล.....
 อายุ.....ปี เลขประจำตัว.....เรียนอยู่ระดับชั้น.....ห้อง.....
 เป็นนักเรียน/นักศึกษาของสถานศึกษา.....ที่อยู่อำเภอ/เขต.....
 จังหวัด.....อักษรย่อหรือเครื่องหมายของสถานศึกษา.....
 ผู้ปกครองที่ติดต่อได้สะดวก คือ (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....
 เกี่ยวข้องเป็น.....ของนักเรียน/นักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์.....
 E-mail.....

การประพัตินไม่เหมาะสมตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วย ความประพัตินของนักเรียนและนักศึกษา
 พ.ศ.....ข้อที่.....คือ.....

ลงชื่อ.....นักเรียน/นักศึกษา
 (.....)

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่
 (.....)

แบบบันทึกทะเบียนประวัติ

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (เด็กหญิง/เด็กชาย/นาย/นางสาว).....นามสกุล.....

เป็นนักเรียน/นักศึกษา(ชื่อสถานศึกษา).....

ชั้น.....ห้อง.....จังหวัด.....อักษรย่อหรือเครื่องหมายของสถานศึกษา

เลขประจำตัว.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี

มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน จำนวน.....คน

ข้าพเจ้าเป็นคนที.....บิดาชื่อ.....นามสกุล.....

อาชีพ.....สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์หมายเลข.....

มารดาชื่อ.....นามสกุล.....อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์หมายเลข.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์หมายเลข.....

ผู้ปกครองชื่อ.....นามสกุล.....อาชีพ.....

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์หมายเลข.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทรศัพท์หมายเลข.....

เกี่ยวข้องกับโดยเป็น.....ของนักเรียน/นักศึกษา

ข้าพเจ้าได้ประพฤติตนไม่เหมาะสม ตามกฎกระทรวง ว่าด้วย ความประพฤติของนักเรียน
และนักศึกษา พ.ศ.....ข้อที่.....คือ.....

ที่.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ข้าพเจ้าได้รับการอบรมสั่งสอนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และรู้สึกสำนึกผิดในการกระทำอันไม่
เหมาะสมนั้นแล้ว ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยและขนบธรรมเนียมอันดีงาม
จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นักเรียน/นักศึกษา

(.....)

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

(.....)

(ด้านหลัง)

หมายเหตุ (มีการพกอาวุธสิ่งต้องห้ามตามกฎหมาย หรือกระทำความผิดใดๆ ที่ร้ายแรงหรือไม่)

.....

.....

เคยถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวมาแล้ว เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยได้ประพฤติตนไม่เหมาะสมคือ.....

ณ สถานที่.....

ได้รับการลงโทษ คือ.....

การประพฤติตนไม่เหมาะสมครั้งนี้เป็นครั้งที่.....

ปัญหาทางครอบครัว หรือปัญหาอื่นใดที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้กระทำความผิด.....

.....

ความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่.....

.....

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว).....เกี่ยวข้องกับ

นักเรียน/นักศึกษา คือเป็น.....ได้รับทราบความประพฤติที่ไม่เหมาะสม

ของนักเรียนและนักศึกษาแล้ว จึงขอรับตัวไปเพื่ออบรมสั่งสอนให้ประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยและ

ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

(ลงชื่อ).....ผู้ปกครอง

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบ สน.๗

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ส่งมอบตัวนักเรียน/นักศึกษา

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อนักเรียน/นักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ได้พบนักเรียน/นักศึกษา ในสังกัด

สถานศึกษาของท่าน จำนวน.....คน เป็นชาย.....คน เป็นหญิง.....คน
ที่.....

ได้ประพฤติตนไม่เหมาะสม ตามกฎกระทรวง ว่าด้วย ความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.....

ข้อที่.....คือ.....

ฉะนั้น จึงขอส่งมอบนักเรียน/นักศึกษามายังท่าน เพื่อให้พิจารณาดำเนินการตาม
ระเบียบกวดขันความประพฤติและแจ้งผลการดำเนินการไปยัง (สำนักงาน).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ใบรับตัวนักเรียน/นักศึกษา

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....ตำแหน่ง.....

สถานศึกษา.....ได้รับตัวนักเรียน/นักศึกษาตามหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่

ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ไว้เรียบร้อยแล้ว

(ลงชื่อ).....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบ สน.๘

ใบแจ้งเหตุ

ที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งเหตุเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน/นักศึกษา

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม

ด้วยเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น. พนักงาน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ได้พบนักเรียน/นักศึกษา จำนวน.....คน

เป็นชาย.....คน เป็นหญิง.....คน ซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษาของสถานศึกษา

นี้ ณ สถานที่.....ได้ประพฤติตนไม่เหมาะสม ตามกฎกระทรวง

ว่าด้วย ความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.....ข้อที่.....

คือ.....

.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามระเบียบ กวดขันความประพฤติ และแจ้งผลการดำเนินการไปยัง (สำนักงาน).....ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

.....

โทรศัพท์.....

โทรสาร.....

E-mail.....

(ด้านหลัง)

แบบบันทึกการสอบถามและรายงานผลการดำเนินการ
ของสถานศึกษา.....

ข้อเท็จจริง และ สภาพปัญหา	การดำเนินการ

.....
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ที่...../.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอให้กวดขันความประพฤตินักเรียน/นักศึกษา

เรียน ผู้ปกครอง (เด็กหญิง/เด็กชาย/นาย/นางสาว).....

ด้วยได้รับการรายงานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษา
แจ้งว่า เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ได้พบ (เด็กหญิง/เด็กชาย/นาย/นางสาว).....

ซึ่งเป็นนักเรียน/นักศึกษา (สถานศึกษา).....

ระดับชั้น.....ห้อง.....หมายเลขประจำตัว.....ได้ประพฤติตนไม่

เหมาะสมตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วย ความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.....ข้อที่.....

คือ.....

ที่.....

โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานของทางราชการ มีหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤติของ
นักเรียนและนักศึกษาแทนครูและผู้ปกครองในช่วงเวลาเรียน มิให้ประพฤติตนไม่เหมาะสม และเพื่อให้
นักเรียนและนักศึกษาได้รับการศึกษาความรู้และคุณธรรมสมบูรณ์พร้อม ตามความมุ่งหมายของท่าน
และของทางราชการ ตลอดจน เจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติสืบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณา กวดขันให้นักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติตนให้
เหมาะสมต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

.....

.....

โทรศัพท์.....

โทรสาร.....

E-mail.....

แบบบัญชีรายชื่อนักเรียนและนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ

ประจำเดือน.....พ.ศ.

ที่	ชื่อ - สกุล	สังกัด/ระดับชั้น						เพศ สถานที่ตรวจสอบ										พฤติกรรม						การดำเนินการ											
		สพฐ.		สช.		อาชีวะ		อื่น ๆ	ชาย	หญิง	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑	๒	๓	๔	๕	๖				
		ประถม	มัธยม	ประถม	มัธยม	ปวช	ปวส																												

หมายเหตุ พฤติกรรม หมายถึง ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและนักศึกษา ตามกฎกระทรวงฯ ข้อ ๑ ถึง ๙

สถานที่ตรวจพบ ได้แก่

- ๑. สวนสาธารณะ การดำเนินการ ได้แก่
- ๒. ห้างสรรพสินค้า
- ๓. โรงภาพยนตร์
- ๔. ร้านอาหาร
- ๕. ร้านอาหาร

- ๑. ปลอมตัว/แจ้งสถานศึกษา
- ๒. ปลอมตัว/ไม่แจ้งสถานศึกษา
- ๓. นำมาสำนักงาน/แจ้งสถานศึกษา
- ๔. นำส่งสถานศึกษา
- ๕. ให้ไปรายงานตัวแล้วแจ้งสถานศึกษา

(ลงชื่อ).....ผู้รายงาน
(.....)
ตำแหน่ง.....

๖. อื่นๆ

๖. นำส่งผู้ปกครองแล้วแจ้งสถานศึกษา

ภาคผนวก ข

กฎ ระเบียบ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรม ในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“กิจกรรมในการแนะแนว” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแนะแนว การให้คำปรึกษา และฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง

“นักเรียนหรือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” หมายความว่า นักเรียนหรือนักศึกษาที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา

(๑) ประกอบอาชีพในทางผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี

(๒) คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือ

(๓) อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

ข้อ ๒ ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ทั้งนี้ตามระดับของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

ข้อ ๓ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียน สามารถค้นพบและจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการศึกษาต่อ และการมีงานทำ ทั้งนี้ให้มีระบบข้อมูลตั้งแต่แรกเข้าเพื่อติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา

(๒) สำรวจ ฝ้าระวัง และติดตามนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(๓) แจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ทราบถึงพฤติกรรมและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ อาจกำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เห็นสมควร

(๔) จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรง โดยมีแผนงานผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

(๕) สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมความปลอดภัยและความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา

(๖) จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อส่วนราชการต้นสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

จตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

**กฎกระทรวง
กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา**

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตนดังต่อไปนี้

- (๑) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน
- (๒) เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการเล่น
- (๓) พกพาอาวุธ หรือวัตถุระเบิด
- (๔) ชื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีนเมา บุหรี่ หรือยาเสพติด
- (๕) ลักทรัพย์ ครอบงำทรัพย์ ชมขู่ หรือบังคับขืนใจ เพื่อเอาทรัพย์สินบุคคลอื่น
- (๖) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๗) แสดงพฤติกรรมทางชู้สาว ซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ
- (๘) เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
- (๙) ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืนเพื่อเที่ยวเตร่ หรือรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

ข้อ ๒ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา กำหนดระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

**ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วย การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. ๒๕๔๘**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา” หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ อธิการบดี หรือหัวหน้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของนักเรียนหรือสถานศึกษานั้น

“กระทำความผิด” หมายความว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา

“การลงโทษ” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน

ข้อ ๕ โทษที่จะลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี ๔ สถาน ดังนี้

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) ทำทัณฑ์บน
- (๓) ตัดคะแนนความประพฤติ
- (๔) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อ ๖ ห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกักขัง แกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติกรรมด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติกรรมประกอบการลงโทษด้วย

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก่นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนและนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไปให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือผู้ที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษามอบหมาย เป็นผู้มีความอำนาจในการลงโทษนักเรียนนักศึกษา

ข้อ ๗ การว่ากล่าวตักเตือน ใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษากระทำความผิดไม่ร้ายแรง

ข้อ ๘ การทำทัณฑ์บนใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับหรือนักศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา หรือกรณีทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือนแล้ว แต่ยังไม่เช็ดหลาบ

การทำทัณฑ์บนให้ทำเป็นหนังสือ และเชิญบิดา มารดาหรือผู้ปกครองมาบันทึกรับทราบความผิดและรับรองการทำทัณฑ์บนไว้ด้วย

ข้อ ๙ การตัดคะแนนความประพฤติ ให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษากำหนดและให้ทำบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๐ ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ใช้ในกรณีที่นักเรียนและนักศึกษาก่อทำความผิดที่สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกประกาศกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาต้องมีบัตรประจำตัวเพื่อแสดงตนในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๒ แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาให้เป็นไปตามแบบทำยประกาศกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาตามหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๔ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัย และสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา หรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

(๒) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษา ที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้น กำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือนักศึกษาเพื่อว่ากล่าวอบรม สั่งสอน ต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาหรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาอีก

(๕) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนและนักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น

ข้อ ๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นนักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎหมาย
กระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาหรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาให้
ปฏิบัติดังนี้

(๑) แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือนักศึกษาและพฤติการณ์การกระทำ ณ สถานที่ที่พบ
การกระทำนั้น

(๓) ซักถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนหรือนักศึกษาโดยไม่บังคับข่มขู่กดดัน
แก้งหรือทำให้เกิดความหวาดกลัว รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอนอย่างสุภาพ และช่วยเหลือเบื้องต้น
โดยคำนึงถึงอายุและสภาพจิตใจของนักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) นำตัวไปส่งมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนและนักศึกษานั้นเพื่อ
ดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้จะแจ้ง
ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

ข้อ ๖ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีพฤติการณ์เข้าข่ายกระทำความผิด
ทางอาญาและอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายอย่างร้ายแรงหรือก่อเหตุทะเลาะวิวาทจนไม่อาจควบคุมสถาน
การณ์ไว้ได้ ให้แจ้งเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อระงับเหตุ รวมทั้งให้ประสานงานกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา
และส่วนราชการต้นสังกัดโดยเร็ว

ข้อ ๗ ในกรณีที่มีนักเรียนหรือนักศึกษาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาและถูกจับกุม
ควบคุมตัวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานให้สถานศึกษา และผู้ปกครองเพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ
เบื้องต้นโดยเร็ว

ข้อ ๘ ส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการอาจจัดให้มีศูนย์การประสานงานส่งเสริมความ
ประพฤตินักเรียนและนักศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาหรือในเขตพื้นที่จังหวัดแล้วแต่กรณีเพื่อทำหน้าที่
สนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้
เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้และให้มีอำนาจตีความและ
วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

ว่าด้วย หลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และมติคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๗ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงวางระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาตามหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๔ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งดำรงตำแหน่งตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(ก) มีสัญชาติไทย

(ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(ค) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(ง) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(จ) ไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ

การได้มาของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษาตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

รัฐมนตรีอาจกำหนด ยกเว้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม ข้อ ๔ (๑) ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือ หลายตำแหน่งไม่ต้องรับการอบรมความรู้ตามวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถพ้นจากตำแหน่งตาม ข้อ ๔ (๑) หรือขาดคุณสมบัติตาม ข้อ ๔ (๒)

ข้อ ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความ และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘

ลงชื่อ สรอรรถ กลิ่นประทุม

(นายสรอรรถ กลิ่นประทุม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประธานคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และข้อ ๔ (๑) ตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศกระทรวงไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๑.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

- (๑) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (๒) รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (๓) ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
- (๔) ที่ปรึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (๕) เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (๖) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
- (๗) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๘) ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
- (๙) ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ และติดตามประเมินผล
- (๑๐) ผู้อำนวยการสำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการ
- (๑๑) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
- (๑๒) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๑๓) ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
- (๑๔) ผู้อำนวยการสถานศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
- (๑๕) ผู้อำนวยการสถานศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
- (๑๖) ผู้อำนวยการกลุ่มงานโรงเรียนสามัญศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

- (๑๗) นักวิชาการศึกษา กลุ่มกิจการนักเรียน กลุ่มงานโรงเรียนสามัญศึกษา
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๑๘) นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษา กลุ่มงานโรงเรียนสามัญศึกษา สำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๑๙) ผู้อำนวยการกลุ่มงานโรงเรียนอาชีวศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการ
ศึกษาเอกชน
- (๒๐) นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษา กลุ่มงานโรงเรียนอาชีวศึกษา สำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๒๑) นักวิชาการศึกษา กลุ่มกิจการนักศึกษา กลุ่มงานโรงเรียนอาชีวศึกษา สำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๒๒) ผู้อำนวยการกลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน
- (๒๓) ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานานาชาติ สำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๒๔) นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานานาชาติ
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
- (๒๕) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
- (๒๖) นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด
และกิจการนักเรียน
- (๒๗) นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และ
กิจการนักเรียน
- (๒๘) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนายุวกาชาด สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
- (๒๙) นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล กลุ่มส่งเสริมและพัฒนายุวกาชาด สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด
และกิจการนักเรียน
- (๓๐) นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมและพัฒนายุวกาชาด สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และ
กิจการนักเรียน
- (๓๑) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และ
กิจการนักเรียน
- (๓๒) นักวิชาการศึกษา กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด
และกิจการนักเรียน
- (๓๓) เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน สำนักการลูกเสือ
ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- (๑) เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (๒) รองเลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

- (๔) หัวหน้ากลุ่มพัฒนากิจการนักศึกษา สำนักอำนวยการ
- (๕) ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (๖) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (๗) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายกิจการนักเรียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืองานอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- (๑) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (๒) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
- (๔) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
- (๕) อธิการบดีสถาบันอุดมศึกษา
- (๖) รองอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษา
- (๗) ผู้บริหารโรงเรียนสาธิต
- (๘) รองผู้บริหารโรงเรียนสาธิต
- (๙) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายกิจการนักเรียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืองานอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน

๑.๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- (๑) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (๒) รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
- (๔) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- (๕) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
- (๖) หัวหน้ากลุ่มสวัสดิการและสิทธิเด็ก สำนักอำนวยการ
- (๗) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (๘) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (๙) ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (๑๐) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (๑๑) ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (๑๒) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (๑๓) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายกิจการนักเรียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืองานอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๒ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๒.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (๑) รองผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ
- (๒) ผู้อำนวยการกองนิติการ

(๓) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

๒.๒ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก
- (๒) ผู้อำนวยการสำนักบริการสวัสดิการสังคม
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑ - ๑๒
- (๔) ผู้อำนวยการส่วนคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและเด็ก สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก
- (๕) ผู้อำนวยการส่วนการแก้ไขปัญหายาหญิงและเด็ก สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหายาการค้าหญิงและเด็ก
- (๖) ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหายาการค้าหญิงและเด็ก
- (๗) ผู้อำนวยการส่วนการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม สำนักบริการสวัสดิการสังคม
- (๘) หัวหน้ากลุ่มการสนับสนุนงานสถานสงเคราะห์ สำนักบริการสวัสดิการสังคม
- (๙) หัวหน้าศูนย์การช่วยเหลือเร่งด่วนตลอด ๒๔ ชั่วโมง สำนักบริการสวัสดิการสังคม
- (๑๐) ผู้ปกครองสถานแรกรับเด็ก / สถานสงเคราะห์เด็ก / สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ / สถานพัฒนาและฟื้นฟู / สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ / บ้านพักเด็กและครอบครัว

๒.๓ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว

๒.๔ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ
- (๒) หัวหน้ากลุ่มการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็ก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ
- (๓) หัวหน้ากลุ่มการพัฒนามาตรการกลไก สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ
- (๔) หัวหน้ากลุ่มการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ

ข้อ ๓ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

- (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๒) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- (๓) รองผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๔) รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- (๕) ปลัดจังหวัด
- (๖) ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- (๗) ผู้อำนวยการสำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

(๘) นายอำเภอ

(๙) ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน

(๑๐) ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น

(๑๑) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ข้อ ๔ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

- (๑) อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๒) รองอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
- (๔) ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- (๕) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๖) ผู้ตรวจราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๗) เลขานุการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๘) นักสังคมสงเคราะห์ สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๙) พนักงานคุมประพฤติ สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- (๑๐) นักจิตวิทยา สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อ ๕ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

- (๑) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ สำนักส่งเสริมสุขภาพ สังกัดกรมอนามัย
- (๒) ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๑ - ๑๒ สังกัดกรมอนามัย
- (๓) หัวหน้ากลุ่มอนามัยวัยเรียนและเยาวชน สำนักส่งเสริมสุขภาพ สังกัดกรมอนามัย
- (๔) นักวิชาการสาธารณสุข ระดับ ๓ ขึ้นไป กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาอนามัยที่รับผิดชอบงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของศูนย์อนามัยที่ ๑ - ๑๒ สังกัดกรมอนามัย
- (๕) นักวิชาการสาธารณสุข ระดับ ๓ ขึ้นไป ของงานส่งเสริมสุขภาพและรักษาพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
- (๖) นักจิตวิทยา สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ สังกัดกรมสุขภาพจิต
- (๗) นักสังคมสงเคราะห์ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ สังกัดกรมสุขภาพจิต
- (๘) นักจิตวิทยา สำนักพัฒนาสุขภาพจิต สังกัดกรมสุขภาพจิต
- (๙) นักสังคมสงเคราะห์ สำนักพัฒนาสุขภาพจิต สังกัดกรมสุขภาพจิต

ข้อ ๖ ให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

- (๑) ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร
- (๒) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

- (๓) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายกิจการนักเรียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืองานอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๗ ให้ข้าราชการ ผู้บริหารและพนักงานสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

- (๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๒) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (๓) ปลัดกรุงเทพมหานคร
- (๔) รองปลัดกรุงเทพมหานคร
- (๕) ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
- (๖) รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
- (๗) ผู้อำนวยการกอง และเลขานุการสำนัก สังกัดสำนักการศึกษา
- (๘) ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักการศึกษา
- (๙) หัวหน้าฝ่ายลูกเสือและยุวกาชาด สังกัดสำนักการศึกษา
- (๑๐) หัวหน้าค่ายลูกเสือ สังกัดสำนักการศึกษา
- (๑๑) ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- (๑๒) รองผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- (๑๓) ผู้อำนวยการกอง และเลขานุการสำนัก สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- (๑๔) หัวหน้าศูนย์เยาวชน สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- (๑๕) หัวหน้าห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- (๑๖) หัวหน้าศูนย์ฝึกกีฬา สังกัดสำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว
- (๑๗) ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
- (๑๘) ผู้อำนวยการศูนย์บริการสาธารณสุข สังกัดสำนักอนามัย
- (๑๙) ผู้อำนวยการกองป้องกันและบำบัดยาเสพติด สังกัดสำนักอนามัย
- (๒๐) ผู้อำนวยการเขต
- (๒๑) ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต
- (๒๒) ศึกษานิเทศก์เขต
- (๒๓) ผู้อำนวยการโรงเรียน
- (๒๔) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
- (๒๕) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายกิจการนักเรียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืองานอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๘ ให้ข้าราชการ ผู้บริหารและพนักงานองค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

- (๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) นายกเทศมนตรี
- (๓) นายกเมืองพัทยา
- (๔) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

- (๕) รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๖) รองนายกเทศมนตรี
- (๗) รองนายกเมืองพัทยา
- (๘) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๙) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๑๐) ปลัดเทศบาล
- (๑๑) ปลัดเมืองพัทยา
- (๑๒) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑๓) รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๑๔) รองปลัดเทศบาล
- (๑๕) รองปลัดเมืองพัทยา
- (๑๖) รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๑๗) ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
- (๑๘) ผู้อำนวยการกองการศึกษา
- (๑๙) ผู้อำนวยการส่วนในสำนักการศึกษา
- (๒๐) หัวหน้ากองการศึกษา
- (๒๑) ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (๒๒) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- (๒๓) ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือฝ่ายกิจการนักเรียน หรือฝ่ายกิจการนักศึกษา หรืองานอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน
- (๒๔) สรรวัตกรนักเรียน
- (๒๕) เจ้าหน้าที่สนับสนุนการ

ผู้ดำรงตำแหน่งตามประกาศนี้ ก่อนจะปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ต้องได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ หรือเทียบเท่าขึ้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และ
ข้อ ๔ (๒) ตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความ
ประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ จึงออกประกาศกระทรวงไว้ดังนี้

ข้อ ๑ บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา
ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (ก) มีสัญชาติไทย
- (ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์
- (ค) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (ง) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (จ) ไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณและการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ

ข้อ ๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา อาจแต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

๒.๑ บุคคลที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน หรือเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาระดับภาคีรัฐและ
ภาคเอกชน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๒.๒ ครูใหญ่หรือครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน และได้รับการบรรจุเป็นครูตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ทั้งประเภทสามัญศึกษา
และประเภทอาชีวศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร
และจังหวัดอื่น

ข้อ ๓ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ ตามข้อ ๑ และตามข้อ ๒.๑ หรือ ตามข้อ ๒.๒ มีความประสงค์สมัครเข้ารับการ
ฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาให้ยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐานรูป
ถ่าย ขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๓ รูป พร้อมหนังสือรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือสถานศึกษาในเขตท้องที่ที่มีภูมิลำเนา
ต่อคณะกรรมการดำเนินการฝึกอบรม สำหรับในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่นใบสมัครได้ที่สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด
และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับจังหวัดอื่นให้ยื่นใบสมัครได้ที่สำนักเขตตรวจราชการ

ประจำเขตตรวจราชการ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อทำการคัดเลือกส่งเข้ารับการฝึกอบรมต่อไป

ข้อ ๔ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ ตามข้อ ๑ ต้องได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เมื่อผู้รับคำขอตามข้อ ๓ พิจารณาเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ ๑ และผ่านเกณฑ์การฝึกอบรม ให้ผู้รับคำขอเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง และออกบัตรประจำตัวเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาต่อไป ในกรณีไม่มีการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ผู้รับคำขอแจ้งเหตุผลที่ไม่แต่งตั้งนั้นให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ข้อ ๕ การแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาครั้งหนึ่งให้มีระยะเวลา ๕ ปี

ข้อ ๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง

ต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

- (๔) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายจตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กประกอบด้วยบทบัญญัติ ๕๔ ข้อ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กโดยตรงซึ่งเน้นหลักพื้นฐาน ๔ ประการ ได้แก่

๑. การห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก และการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือ สังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่น ๆ ของเด็กหรือบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน
๒. การกระทำหรือการดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก
๓. สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม
๔. สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิดเหล่านั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้...

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่นๆ

มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับคนซึ่งมีความสามารถพิเศษ จะต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๗ ให้จัดการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบไล่ได้ชั้นปีที่เก้า ของการศึกษาภาคบังคับ

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๖ ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

เมื่อผู้ปกครองร้องขอให้สถานศึกษา มีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา ๑๓ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒ ผู้เยาว์อาจทำการใดๆ ได้ทั้งสิ้น หากเป็นเพียงเพื่อจะได้ไปซึ่งสิทธิอันใดอันหนึ่งหรือเป็นการเพื่อให้หลุดพ้นจากหน้าที่อันใดอันหนึ่ง

มาตรา ๒๓ ผู้เยาว์อาจทำการใดๆ ได้ทั้งสิ้นซึ่งเป็นการต้องทำเองเฉพาะตัว

มาตรา ๒๔ ผู้เยาว์อาจทำการใดๆ ได้ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการสมแก่ฐานะรูปแห่งตน และเป็นการจำเป็นในการดำรงชีพตามสมควร

มาตรา ๒๕ ผู้เยาว์อาจทำพินัยกรรมได้เมื่อมีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๕๖๑ บุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดา ในกรณีที่บิดาไม่ปรากฏบุตรมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของมารดา

มาตรา ๑๕๖๔ บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์

บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วแต่เฉพาะผู้ทุพพลภาพ และหาเลี้ยงตนเองไม่ได้

มาตรา ๑๕๗๓ ถ้าบุตรมีเงินได้ให้ใช้เงินนั้นเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาก่อนส่วนที่เหลือผู้ใช้อำนาจปกครองต้องเก็บรักษาไว้เพื่อมอบแก่บุตร แต่ถ้าผู้ใช้อำนาจปกครองไม่มีเงินได้เพียงพอแก่การครองชีพตามสมควรแก่ฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองจะใช้เงินนั้นสมควรก็ได้ เว้นแต่จะเป็นเงินได้ที่เกิดจากทรัพย์สินโดยการให้โดย เสน่หาหรือพินัยกรรม โดยมีเงื่อนไขว่ามีให้ผู้ใช้อำนาจปกครองได้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นๆ

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นลูกจ้าง

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเป็นลูกจ้าง ให้นายจ้างปฏิบัติดังนี้

(๑) แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงาน ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน

(๒) จัดทำบันทึกสภาพการจ้าง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเก็บไว้ ณ สถานที่ประกอบกิจการ หรือสำนักงานของนายจ้างพร้อมที่จะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจได้ในเวลาทำการ

(๓) แจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจแรงงาน ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่เด็กออกจากงาน

การจ้างหรือการจัดทำบันทึกตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๖ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงติดต่อกัน หลังจากที่ลูกจ้างทำงานมาแล้วไม่เกินสี่ชั่วโมง แต่ในสี่ชั่วโมงนั้นให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กได้มีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด

มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดทำงานในระหว่าง ๒๒.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

นายจ้างอาจให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี และเป็นผู้แสดงภาพยนตร์ละครหรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันทำงานในระหว่างดังกล่าวได้ ทั้งนี้ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นได้พักผ่อนตามสมควร

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ
- (๒) งานปั๊มโลหะ
- (๓) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือนเสียงและแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) งานเกี่ยวกับสารเคมี ที่เป็นอันตรายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๕) งานเกี่ยวกับจุลชีวันเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัสแบคทีเรีย ราหรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๖) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ เว้นแต่ในงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๗) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๘) งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์
- (๙) งานที่ต้องทำได้ดิน ใต้น้ำ ในถ้ำ อุโมงค์หรือปล่องในภูเขา
- (๑๐) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๑๑) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่อง
ยนต์กำลังทำงาน

(๑๒) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป

(๑๓) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานใน
สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) โรงฆ่าสัตว์

(๒) สถานที่เล่นการพนัน

(๓) สถานที่เดินรำ รำวงหรือร้องเงิง

(๔) สถานที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ
โดยมีผู้บ่าวหรือสำหรับปรนนิบัติลูกค้าหรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า

(๕) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กให้แก่บุคคลอื่นห้ามมิ
ให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินประกันเพื่อการใด ๆ จากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก ในกรณีที่นายจ้าง ลูกจ้างซึ่ง
เป็นเด็ก บิดามารดาหรือผู้ปกครองของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กจ่ายหรือรับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนใด ๆ เป็น
การล่วงหน้าก่อนมีการจ้างหรือก่อนถึงงวดการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กในแต่ละคราว มิให้
ถือว่าเป็นการจ่ายหรือรับค่าจ้างสำหรับลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้น ห้ามมิให้นายจ้างนำเงินหรือประโยชน์
ตอบแทนดังกล่าวมาหักค่าจ้างซึ่งต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามกำหนดเวลา

มาตรา ๕๒ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการทำงาน
ของเด็กให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีสิทธิลาเพื่อเข้าประชุม สัมมนา รับการอบรม รับ
การฝึกลาเพื่อการศึกษา ซึ่งจัดโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่อธิบดีเห็นชอบ โดยให้
ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กให้นายจ้างทราบล่วงหน้าถึงเหตุที่ลาโดยชัดแจ้ง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
ถ้ามี และให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่
ลาแต่ปีหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน (ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๔๔-๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกหรือปรับ
แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๑๔๔ , ๑๔๖ , ๑๔๘ และ๑๔๙)

การตรวจค้นตัวบุคคล

ในการตรวจค้นตัวบุคคลทั้งในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติถึงการตรวจค้นตัวบุคคลไว้ในลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๖ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีพฤติการณ์เข้าข่ายกระทำความผิดทางอาญา และอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายอย่างร้ายแรง หรือก่อเหตุทะเลาะวิวาท ไม่อาจควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ ให้แจ้งพนักงานตำรวจ เพื่อระงับเหตุรวมทั้งให้ประสานงานกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา และส่วนราชการต้นสังกัดโดยเร็ว ซึ่งแนวทางในการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่อาจทมนักเรียนและนักศึกษามีภริยาสอดพิรุช เป็นที่น่าสงสัยว่าจะมีวัตถุระเบิดก๊ดี หรือมีอาวุธติดตัว หรือซ่อนเร้นไว้เพื่อประทุษร้ายก๊ดี หรือมีวัตถุต้องห้ามตามกฎหมายไว้ในครอบครองให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจดำเนินการตามที่เห็นสมควร โดยอาจดำเนินการตรวจค้นและยึดสิ่งเหล่านี้ได้ และนำนักเรียนหรือนักศึกษาดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบต่อไป

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๓ “ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถานเว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น ในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด”

ในการค้น เจ้าหน้าที่สารวัตรนักเรียนและนักศึกษาจะต้องใช้ความระมัดระวังหรือพยายามไม่ให้เกิดความเสียหายหรือกระจัดกระจาย ซึ่งสามารถนำมาตรา ๙๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปรับใช้หรือเทียบเคียงได้ ดังนี้

มาตรา ๙๙ “ในการค้นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้เกิดการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จำทำได้”

นอกจากนั้น เจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นจะต้องแสดงความบริสุทธิ์ใจในการตรวจค้นด้วย ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (โดยการเทียบเคียง) ดังนี้

มาตรา ๑๐๒ “.....ก่อนลงมือค้ำให้เจ้าพนักงานผู้ค้นแสดงความสามารถเสียก่อน.....”

หากเจ้าพนักงานผู้ตรวจค้นมิได้ปฏิบัติกรให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน

มีและใช้อาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท

พกอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้พก เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดพกอาวุธปืนโดยเปิดเผย หรือพกไปในที่ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท แม้ว่าผู้นั้นจะได้รับอนุญาตพกพาอาวุธปืน หรือกรณีจำเป็นเร่งด่วนก็ตาม

ใช้กำลังประทุษร้าย

หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคลไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกาย ภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในการที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ไม่ว่าจะโดยใช้ยาทำให้มีประสาทจิต หรือใช้วิธีอื่นใดคล้ายคลึงกัน (มาตรา ๑(๖))

การใช้กำลังประทุษร้ายมีความหมาย ๒ ประการ คือ

(๑) การประทุษร้ายโดยตรง ซึ่งอาจทำได้ ๒ ประการ คือ

๑.๑ ประทุษร้ายด้วยการใช้อำนาจทางกาย หรือกำลังกายนั้นอย่างหนึ่ง

๑.๒ กระทำด้วยวิธีการอื่นอีกอย่างหนึ่ง เช่น ใช้สายไฟฟ้าซึ่งมีกระแสไฟเดิน

จี้สิ่งซึ่งถูกประทุษร้ายมีได้ ๒ ประการคือ ประทุษร้ายต่อร่างกาย และประทุษร้ายต่อจิตใจ

(๒) การกระทำอย่างอื่น เช่น ใช้ยาเพื่อทำให้เมาหรือตาย หรือฉีดยาให้สลบ แล้วข่มขืนกระทำชำเราต่อทรัพย์

ฎีกา ๘๖๗/๒๕๐๒ แกะเชือกจากมือเด็กที่เลี้ยงกระบือ การแกะเชือกถือเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายแล้ว

กฎหมายให้ความคุ้มครอง

เนื่องจากงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เป็นงานที่มีลักษณะเสี่ยงภัยจากการถูกรักรำ ไล่เมิดหรือถูกทำร้ายหรืออาชญากรรมหรืออาชญากรรมต่อผู้ขัดขวางจากนักเรียนหรือนักศึกษาหรือจากบุคคลภายนอกได้

ในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวนี้ ได้มีมติบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติให้ความคุ้มครองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมถึงประชาชนโดยทั่วไปด้วย โดยเฉพาะในส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาแล้ว หากได้กระทำการตามหน้าที่หรือเพราะเหตุได้กระทำการตามหน้าที่ หากการกระทำนั้นไม่เป็นการกระทำที่เป็นการเกินสมควรกว่าเหตุหรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น แต่เป็นการกระทำที่อยู่ภายใต้กรอบของอำนาจหน้าที่ของกฎหมาย กฎหมายย่อมให้ความคุ้มครองในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา อีกด้วย

ป้องกัน

มาตรา ๖๘ ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตราย ซึ่งเกิดอาการประทุษร้าย อันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงถ้าได้กระทำการสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

คำว่า “ภัยอันตราย” หมายความว่า ภัยที่เป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน

คำพิพากษา เกี่ยวกับการป้องกัน

ฎีกาที่ ๖๖๘/๒๔๘๙ หน้า ๕๐๙

ทางตำรวจมีหน้าที่ห้ามปราม คนที่ด่าทำทนายอาละวาด ถ้าผู้นั้นไม่เชื่อฟังก็มีอำนาจจับกุมได้ จำเลยด่าทำทนายคนที่ขวางปาห้อง พลตำรวจห้ามปรามไม่ฟัง เมื่อตำรวจผู้นั้นเข้าทำการจับกุม จำเลยจึงแทงตาย ดังนั้น ต้องมีความผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ จะอ้างว่ากระทำเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ได้

กระทำด้วยความจำเป็น

มาตรา ๖๗ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(๑) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ

(๒) เพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากภยันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อภยันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะความผิดของตน

ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๗๗ ผู้ใดกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้ภริยาของตน โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบสามปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกหรือวรรคสองได้กระทำโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน อันมีลักษณะเป็นการโทรมเด็กหญิงและเด็กหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือได้กระทำโดยมีอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดหรือโดยใช้อาวุธ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำที่ชายกระทำกับเด็กหญิงอายุต่ำกว่าสิบสามปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กหญิงนั้นยินยอมและภายหลังศาลอนุญาตให้ชายและเด็กหญิงนั้นสมรสกัน ผู้กระทำผิด ไม่ต้องรับโทษ ถ้าศาลอนุญาตให้สมรสในระหว่างที่ผู้กระทำผิดกำลังรับโทษในความผิดนั้นอยู่ ให้ศาลปล่อยผู้กระทำผิดนั้นไป

มาตรา ๒๗๘ ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุต่ำกว่าสิบห้าปี โดยขู่เชือดด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๗๙ ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก ผู้กระทำได้กระทำโดยขู่เชือดด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยเด็กนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้เด็กนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘๒ ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง แม้ผู้นั้นจะยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่บุคคลอายุเกินสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น รัับตัวบุคคลซึ่งมีผู้จัดหา ล่อไป หรือพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๘๓ ทวิ ผู้ใดพาบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจารแม้ผู้นั้นจะยินยอมก็ตามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙๓ ผู้ใดช่วยเหลือผู้เยาว์เด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปีหรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสารสำคัญอย่างไร หรือไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ให้ฆ่าตนเองถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๖ ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุไม่เกินเก้าปีไว้ ณ ที่ใด เพื่อให้เด็กนั้นพ้นไปเสียจากตน โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๗ ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลซึ่งพึงพาตนเองมิได้เพราะอายุความป่วย เจ็บกายพิการ หรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้นั้นเสียโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑๐ ทวิ ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น หรือกระทำความด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และให้ผู้อื่นนั้นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำหรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๑๒ ผู้ใดเพื่อจะเอาคนลงทาสหรือให้มีฐานะคล้ายทาสนำเข้าไปในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรพม่าจากที่ใด ชื่อ ชาย จำหน่าย รับ หรือหน่วงเหนี่ยวซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๑๒ ตี ผู้ใดโดยทุจริตรับไว้จำหน่าย เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปซึ่งบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปี แม้ผู้นั้นจะยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑๗ ผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควร พรางเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ชื้อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรางตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรางนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๓๑๘ ผู้ใดพรางผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ชื้อ จำหน่าย หรือรับตัวผู้เยาว์ซึ่งถูกพรางตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรางนั้น

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำเพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

มาตรา ๓๑๙ ผู้ใดพรางผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อหากำไรหรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท

ผู้ใดโดยทุจริต ชื้อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กซึ่งถูกพรางตามวรรคแรก ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้พรางนั้น

มาตรา ๓๑๘ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีคนป่วยเจ็บหรือคนชรา ซึ่งต้องพึ่งพาผู้นั้นในการดำรงชีพหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

